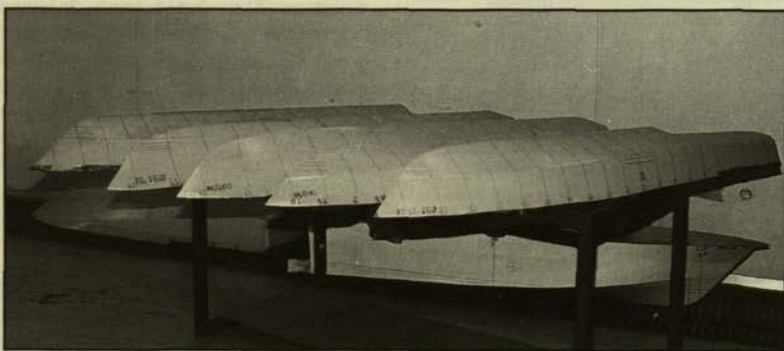

Το πρότυπο ολισθακάτου με βαθύ V κατά τη διάρκεια των δοκιμών στην Πειραματική Δεξαμενή του ΕΜΠ.

Τα πέντε πρότυπα που δοκιμάστηκαν στην Πειραματική Δεξαμενή του ΕΜΠ για την επιλογή του πατρικού σκάφους της νέας συστηματικής σειράς ολισθακάτων του ΕΜΠ.

Επανεκδοση

Τα «Ελληνικά Σπίτια» του Νίκου Εγγονόπουλου

Από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ, κυκλοφόρησε το ιστορικής αξίας και σημασίας βιβλίο του Νίκου Εγγονόπουλου με τίτλο «Ελληνικά Σπίτια».

Το βιβλίο πρωτοεκδόθηκε από το ΕΜΠ το 1972 και αποτελεί συγχρόνως και μία άκρως ενδιαφέρουσα εικαστική μελέτη της Ελληνικής Παράδοσης στα νεώτερα χρόνια.

Με την έκδοση αυτή το ΕΜΠ τιμά αφ' ενός την προσφορά και το έργο του μεγάλου καλλιτέχνη που επί 35 χρόνια υπηρέτησε στο Ίδρυμα, ως επιμελητής του Δημήτρη Πικιώνη στην αρχή και αργότερα ως τακτικός καθηγητής του ΕΜΠ και αφ' ετέρου ανταποκρίνεται σε χρόνιο αίτημα επανέκδοσης του βιβλίου.

Επ' ευκαιρία της έκδοσης το περιοδικό ΠΥΡΦΟΡΟΣ κάνει μια μικρή αναφορά στη ζωή και το έργο της πολύπλευρης αυτής προσωπικότητας, που τίμησε τα γράμματα και τις τέχνες αφήνοντας πλούσιο και σημαντικό έργο.

Ο Νίκος Εγγονόπουλος (1907 - 1985) γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη. Θεωρούσε τον εαυτό του πρώτα ζωγράφο και μετά ποιητή. Η σεμνότητά του τον εμπόδιζε να παρουσιαστεί νωρίς στα καλλιτεχνικά πράγματα. Εν τούτοις διαρκώς ζωγράφιζε. Τον Παρθένη τον γνώρισε σε συγγενικό του σπίτι και όταν έδωσε εξετάσεις στην Σχολή Καλών Τεχνών, ο Παρθένης τον πήρε μαθητή του. Ο σεβασμός στον δάσκαλό του δεν του επέτρεπε να

τιμή επιδραση.

• Από τη σύγκριση των πειραματικών αποτελεσμάτων των προτύπων με διπλή ακμή στις βέλτιστες καταστάσεις τους (πρότυπο (3) με αντιδιαβροχικές λωρίδες και (4) χωρίς αντιδιαβροχικές λωρίδες), προκύπτει ότι το πρότυπο (4) υπερέχει του (3) σε όλο σχεδόν το εύρος των ταχυτήτων δοκιμών.

• Η γωνία δυναμικής διαγωγής επηρεάζεται από την παρουσία των αντιδιαβροχικών λωρίδων κυρίως στις υψηλές ταχύτητες και στις περισσότερες περιπτώσεις αυξάνεται.

• Σε κάθε περίπτωση, η παρουσία των αντιδιαβροχικών λωρίδων έχει ως αποτέλεσμα την εντονότερη ανύψωση του κέντρου βάρους, λόγω των προσθέτων ανωστικών δυνάμεων που ασκούνται στην κάτω πλευρά των λωρίδων.

Στα σχήματα που παρατίθενται, παρουσιάζονται ενδεικτικά αποτελέσματα της εργασίας. Πιο συγκεκριμένα παρατίθενται οι συγκριτικές καμπύλες αντίστασης με και χωρίς αντιδιαβροχικές λωρίδες σε όλες τις δοκιμασθείσες καταστάσεις φόρτωσης για τα πρότυπα με βαθύ V και με διπλή ακμή, καθώς επίσης και φωτογραφικό υλικό από τη διεξαγωγή των πειραμάτων.

κάνει δημοσίευση των ποιημάτων του πριν από το 1938 που αποφοίτησε από τη Σχολή Καλών Τεχνών. Τότε τελείωσε και τον πίνακα «Ο ποιητής και η μούσα» που ο ίδιος θεωρούσε ως πρώτο έργο της ζωγραφικής του καριέρας. Το καλοκαίρι της ίδιας χρονιάς δημοσίευσε ποιήματά του στο περιοδικό «Κύκλος» και προχώρησε στην έκδοση ποιητικής συλλογής. Το βιβλίο του προκάλεσε έντονες αντιδράσεις που έφταναν σε υστερία και μόνο ο Ανδρέας Εμπειρικός «σίκησε» θαρραλέα τη φωνή και διαμαρτυρήθηκε για τον άδικο κατατρογισμό του. Και επέβαλε σιωπή, όπως ο ίδιος ο ποιητής σημείωσε με ενγνωμοσύνη.

Η νέα του ποιητική συλλογή «Κλειδοκύμβαλα της σιωπής» που εξέδωσε

το 1939, προκάλεσε ακόμη πιο έντονες αντιδράσεις. Ο πόλεμος τον βρέσκει στην πρώτη γραμμή του Μετώπου. Το 1941 αιχμαλωτίζεται από τους Γερμανούς, κλείνεται σε «στρατόπεδο εργασίας» και καταφέρνει να δραπέτευσει. Οι ωπλές αναμνήσεις του από το Αλβανικό Μέτωπο, δίνουν υλικό στην ποιητική του σύνθεση «Μπολιβάρ» που αποτελεί ορόσημο της ποιητικής του έκφρασης. Το ποίημα άρεσε στους νέους και σιγά - σιγά αλλάζει η στάση του κόσμου για το έργο του. Μάλιστα το 1958 τιμάται από το Υπ. Παιδείας με το Α΄ Βραβείο Ποιήσεως για την συλλογή «Εν ανθρωπώ Έλληνι λόγος» αλλά και για την προηγουμένη δουλειά του.

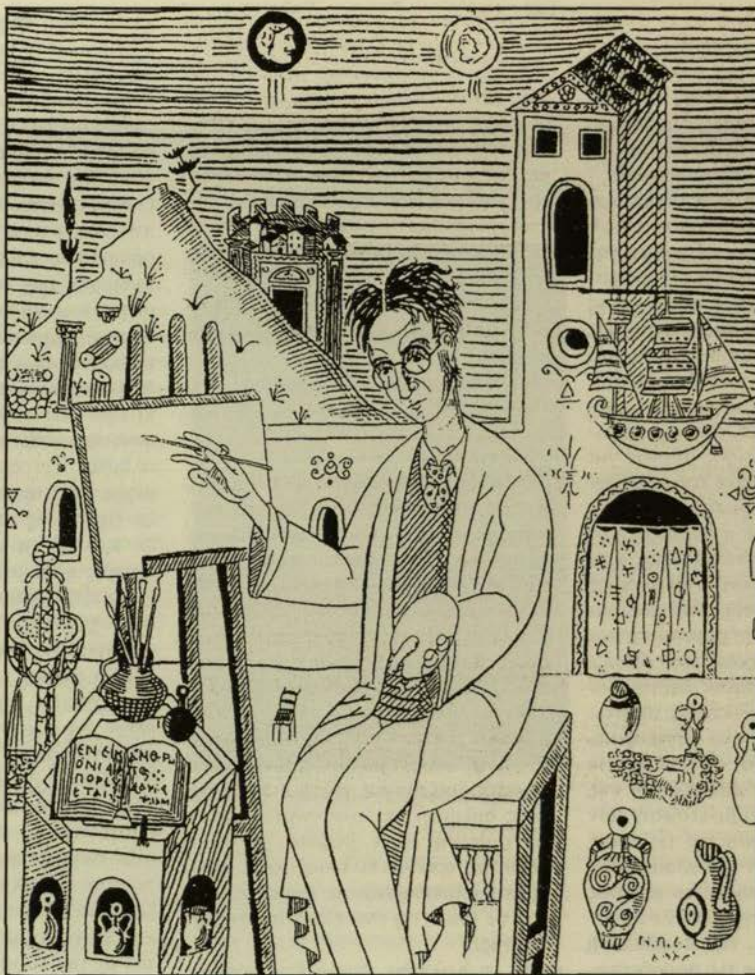
Ο Νίκος Εγγονόπουλος ανήκει στους υπερρεαλιστές και όπως αναφέρει ο Γ. Θέμελης «εναντιώνεται στην εκλογίκευση του ποιητικού χώρου».

Οι λέξεις χρησιμοποιούνται αυτοδύναμα όπως στον Εμπειρικό και τον Ελύτη. Η γλώσσα είναι μια προσπάθεια να δεθεί σε αδιάσπαστη ενότητα όλος ο λεκτικός πλούτος από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Μέσα στο έργο του «Μπολιβάρ» καταφέρνει να συγχωνεύσει τους ήρωες όλων των τόπων, σαν μια προέκταση του Εγώ του, δίνοντας μια από τις πιο ολοκληρωμένες συνθέσεις της νεώτερης ελληνικής ποίησης. Ο Α. Καραντώνης παρατηρεί ότι το έργο αυτό είναι «ο Ύμνος στην Ελευθερία που έγραψε η γενιά του 1930, η γενιά της Αλβανίας».

Στην ποίησή του ο Νίκος Εγγονόπουλος ξέρει να είναι ζωγράφος, περνώντας μέσα της την εικαστική άποψη των πραγμάτων.

Για το εικαστικό του έργο, τιμήθηκε εν ζωή με μια μεγάλη αναδρομική

Να ζεις όπως σκέφτεσαι,
διότι αν ζήσεις με άλλον τρόπο,
θα καταλήξεις να σκέφτεσαι όπως ζεις.
Νίκος Εγγονόπουλος

έκθεση στην Εθνική Πινακοθήκη, το 1983.

Ο Νίκος Εγγονόπουλος διακρινόταν για τη σεμνότητά του και την ιδιαίτερη αγάπη και το σεβασμό στους δασκάλους του, στους οποίους συχνά αναφερόταν με ευγνωμοσύνη.

Για τον Παρθένη έλεγε:

«Ο Παρθένης υπήρξε πραγματικά μεγάλος ζωγράφος, αλλά και μεγάλος δάσκαλος. Ο,τι γνωρίζω στη ζωγραφική το οφείλω αποκλειστικά στην υπέροχη διδασκαλία του. Εκείνος, με την απεραντοσύνη του πνεύματος και της καρδιάς του μας εμπύση σε όλα τα μυστικά της ζωγραφικής. Απ' αυτόν έμαθα πως με κάθε καινούργιο έργο στήνω ένα καινούργιο πρόβλημα. Εκείνος μας υπέδειξε την αξία και το ενδιαφέρον των αναζητήσεων του Manet, τα επιτεύγματα του Seurat, τις

κατακτήσεις του μεγάλου Cezanne. Ο Παρθένης υπήρξε αυστηρός δάσκαλος, αλλά στεκόταν πάντα πλάι στους μαθητές του, για να τους βοηθά και να τους κατευθύνει σύμφωνα με τις ιδιαίτερες τους κλίσεις, ώστε μετά το πέρας των σπουδών τους, να βρίσκουν τον δικό τους δρόμο».

Για τον άλλο μεγάλο του δάσκαλο τον Φώτη Κόντογλου είχε πει:

«Τη βυζαντινή τέχνη σπουδάσα κοντά στον Φώτη Κόντογλου, τον άνθρωπο με τη γενναία ψυχή. Και τί δεν αποθησαύρισα κοντά του. Οι αστείρευτες γνώσεις του, η αγάπη του για τον ελληνισμό, για κάθε τι μεγάλο και υψηλό, η όλη του φιλοσοφία για το νόημα της ύπαρξης, με βοήθησαν και με εμπνέουν στη ζωή. Τον ευγνωμονώ και γιατί με μύησε στα μυστικά της βυζαντινής ζωγραφικής».

Ο Κόντογλου υπήρξε ένας πραγματικά μεγάλος Έλληνας. Τον αγαπώ και τον θαυμάζω πάντα για τη μεγαλοφύα του, και ως ζωγράφο και ως συγγραφέα και ως άνθρωπο».

Όμως την ίδια αγάπη και το σεβασμό που έδειχνε στους δασκάλους του ο Ν. Εγγονόπουλος, έδειχναν και οι μαθητές του σ' αυτόν.

Ο Ν.Κ. Μουτσόπουλος, αναφέρει για τον δάσκαλό του:

• Στο ζωγράφο, όπως και στον ποιητή Εγγονόπουλο, χρωστάω πολλά, πάρα πολλά. Δεν είναι δυνατόν να λησμονήσω τη μεγάλη του καλοσύνη, τη βαθεία του ευγένεια, την ευπρέπεια, την κατανόηση που έδειχνε σ' όλους εμάς τους σπουδαστές που παρακολουθούσαμε τα μαθήματα του Πικώνη που είχαν το γενικό τίτλο: «Αρχιτεκτονική εσωτερικών χώρων - Δια-

κοσμητική», αλλά που στην ουσία αγράλλιαζαν «σαν το επισητόν» αρχίζοντας από σκηνογραφία, μελέτη χρώματος και φθάνοντας στην καθαρή αρχιτεκτονική σύνθεση και την πατριδογνωσία». Ήταν μια περίοδος όπου η τριανδρία Πικιώνης - Εγγονόπουλος - Τσαρούχης, έδωσε πολλά σε όλους μας αφήνοντας μιαν ανεπανάληπτη εποχή και εδραιώνοντας την «Σχολή» της ελληνικής Αρχιτεκτονικής. Προσπαθούσα να είμαι διαρκώς παρών στις διορθώσεις, διότι μου άρεσε ο τρόπος της προσεγγίσεως των θεμάτων από τον Εγγονόπουλο. Ο παράδοξος τρόπος που κάποτε χαρακτήριζε τα πρόσωπα και τα πράγματα, γρήγορα κατανόησα πως ήταν ένα είδος άμυνας για να προφυλάξει τη μεγάλη του εναισθησία από την αδιακρισία πονηρών υπαινιγμών. Ειδικά η περιοχή της Τέχνης που διακονούσε, μακριά από συμβατικά σχήματα και κοινοτοπίες, στο μεταίχιμο απόλυτης αλήθειας και παραλόγου, απαιτούσε εγρήγορση και προσοχή. Κάποτε ο τρόπος του εξένιζε τους απλούς και αμήνητους στους τρόπους του. Οι σοφές αναλύσεις, ιδιαίτερα οι κρίσεις του για ένα συγκεκριμένο καλλιτεχνικό έργο, ο τρόπος που μας οδηγούσε στην κατανόηση της μαγείας και του συμβολισμού των χρωμάτων, η ανάλυση της τεχνικής του καλλιτέχνη, ήταν μοναδικές. Δεν γνωρίζω αν είναι γνωστό το μέγεθος των γνώσεων του Εγγονόπουλου σχετικά με την σύνθεση, την παρασκευή των χρωμάτων και με τις παραδοσιακές μεθόδους (όπως έχουν διασωθεί στα διάφορα χειρόγραφα του Διονυσίου του εκ Φουρνά των Αγράφων) αλλά και των συγχρόνων επιστημονικών μεθόδων.

• Πέρασαν χρόνια ώσπου να καταλάβω τη σημασία της ακρίβειας στην απόχρωση του κοβαλτίου του ουρανού, από το υπόδειγμα ενός έργου με μεγάλες αφαιρέσεις. Και όταν συνέβαινε οι σκόνες των χρωμάτων που βρίσκαμε στο εμπόριο, ιδιαίτερα τα γαλάζια και οι ώχρες, να διαφέρουν, οι δυσκολίες στην απόδοση ήταν σχεδόν ανυπερέβλητες. Και χαιρόταν με τις επιτυχίες και αφειδώς τότε απένεμε παίονους.

• Ήταν πάντα χαρούμενος όταν ερχόταν σε επαφή με φοιτητές και χαιρόταν με τις ζωγραφικές τους επιτυχίες. Ήταν η εποχή που ζωγράφιζε τη σειρά με τα αθηναϊκά σπίτια του. Του άρεσε ιδιαίτερα να ανασκαλεύει και να ρωτάει τον τόπο καταγωγής του καθενός μας προσπαθώντας να βγάλει κάποια συμπεράσματα. Ήταν μια άσκηση γι' αυτόν συναισθηματικής τοπογραφίας. Ο ίδιος υπερηφάνευόταν για την καταγωγή του, ήταν Κωνσταντινουπολίτης από αρβανίτικη ρίζα.

Σημαντική για την γνωριμία με τον άνθρωπο Νίκο Εγγονόπουλο είναι η μαρτυρία της γυναίκας του *Λένας Εγγονοπούλου*:

• Ο Νίκος, νομίζω, πήρε από τον πατέρα του την ανιδιοτέλεια και από την μητέρα του το ενδιαφέρον για τα γραμμάτια. Τα παιδιά, σύμφωνα με το τυπικό των αστών της εποχής, έπρεπε να σπουδάσουν στο Παρίσι. Έτσι, ο Εγγονόπουλος βρέθηκε στη Γαλλία. Εκεί, οικότροφος, τέλειωσε το σχολείο (Bacalawreat). Πριν συνεχίσει τις σπουδές του, το πάθος του για την Ελλάδα τον έφερε πίσω, και κατατάσσεται στο στρατό. Οι γονείς του τον προόριζαν για γιατρό. Εκείνος τους δηλώνει ότι τον ενδιαφέρει η ζωγραφική. Είχε, βέβαια, μεγάλο σεβασμό απέναντί τους, κάτι που πρέπει οπωσδήποτε να του εμφύτευσαν οι ίδιοι, ως ένα είδος ανστητής αγωγής.

• Από τη Χαλκίδα, που ο Εγγονόπουλος αγαπούσε πολύ, θυμάμαι δύο περιστατικά: Μια μέρα μου δείχνει σαν ωραία την Συναγωγή της Χαλκίδας, ένα κτίριο που δεν θα γύριζα ποτέ να κοιτάξω. Όταν το είδα με τις λεπτομέρειές του στον ζωγραφικό του πίνακα, ανακάλυψα κατάπληκτη όλο το αφάνερωτο σ' εμένα κάλλος του. Τότε αντελήφθη τι θα πει το ρήμα «βλέπω» για κάθε άνθρωπο, και μάλιστα για καλλιτέχνη. Το άλλο συμβάν έχει ως εξής: ετοιμαζόμασταν για να βγούμε έξω. Μπαίνει στο μπάνιο για να δει την γραβάτα του στον καθρέφτη κι εγώ κατευθύνομαι προς το μπάλκονι. Μου κάνει τότε μια τρομακτική σκηνή ζηλοτυπίας. Τα

χάνω. Μου φωνάζει ότι τον άφησα. Εξακολουθώ να μην καταλαβαίνω. Αργότερα, αντιλήφθηκα ότι πειράχτηκε επειδή αποσπάστηκε για ορισμένα δευτερόλεπτα η προσοχή μου απ' αυτόν: όλα εν εξάρσει στον Εγγονόπουλο, ποιήματα, ζωγραφική, ζωή.

• Ο Νίκος ξυπνούσε το πρωί στις 6 και πήγαινε στο ατελιέ, στον δεύτερο όροφο του σπιτιού. Εκεί ξυριζόταν, έφτιαχνε τον καφέ (ήθελε να κάνει μόνος του ορισμένες «οικιακές» προσωπικές εργασίες, όπως το πλύσιμο εσωρούχων - από κομψότητα και διάθεση απάθειας). Στις 9 ανέβαινα κι εγώ στο ατελιέ και καμιά φορά φεύγαμε μαζί για το Πολυτεχνείο ή άλλοτε, όταν δεν είχε μάθημα, έμενε μέχρι τις 2 το μεσημέρι και ζωγράφιζε. Πρέπει να αναφέρω ότι ζωγράφιζε πάντα τα πρωϊνά, λόγω του φωτός, κάθε μέρα. Αν μια μέρα δεν ζωγράφιζε έστω και μια πινελιά τον στενοχωρούσε. Κάθε μεσημέρι, σταματούσε τη δουλειά του πιο νωρίς για να πλύνει τα πινέλα του, όλα με σαπουνάδα, στην εντέλεια. Διότι έλεγε ότι ο μάστορας πρέπει να 'χει τα σπνεργά του σε άρτια κατάσταση. Στο ατελιέ μπορούσαμε κι εγώ κι η κόρη μας να πηγαίνουμε ασφαλώς όποτε θέλαμε. Εκεί έγραφε ή ζωγράφιζε, διάβαζε πάντα στο γραφείο του, ποτέ σε πολυθρόνα ή καναπέ. Χρειαζόταν πολύ καιρό και για το παραμικρό έργο. Απολάμβανε, δεν ασχολιόταν με την παραγωγή έργων.

Ο Νίκος Εγγονόπουλος, υπήρξε επαναστάτης στην έκφρασή του, δεμένος στενά με τα παραδοσιακά στοιχεία, με τη φύση και τις καταγραμμένες αρχές και αξίες της φυλής του. Μέσα από το έργο του φαίνεται η αγωνία του να τονιστούν τα μεγάλα και να αποβληθεί κάθε τι που θα μπορούσε να βλάψει την ψυχή, το πνεύμα και την πορεία του ανθρώπου. Και όπως γράφει στο ποίημα «Μπολιβάρ»:

«Για τους μεγάλους, για τους ελεύθερους, για τους γενναίους, τους δυνατούς, Αρμόζουν τα λόγια τα μεγάλα, τα ελεύθερα, τα γενναία, τα δυνατά».